SZÍNHÁZ

A MAGYAR SZÍNHÁZI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

DRÁMAMELLÉKLET

1999. május

A töredék hűsége

Jelen fordítás elkészítése során többször felmerült, hogy milyen nyelvi, nyelvtani és grafikai mélységig érdemes követni Büchner eredetijét, egyáltalán lehetséges-e a helyenként németül is olvashatatlan *Woyzeck*-kézirat alapján egy magyar „fakszimilét" létrehozni. Ez a probléma természetesen bármely fordításnál fennáll, azonban a *Woyzeck*-töredék annyira különleges, rejtélyes szöveg, hogy az eredetin elvégzett bármiféle - esetenként ártatlannak látszó - kiigazítás is könnyen a fordítói önkényesség veszélyét vonhatja maga után. (Például a második változat harmadik jelenetében több kiolvashatatlan nevű és névtelen szereplő a Kikiáltó produkcióját három alkalommal groteszknek, háromszor pedig *groteksz*nek nevezi. Vajon ez egyszerű pennabotlás, vagy ügyes nyelvi jellemzés?)

Több hasonló példából kiindulva végül a lehető legpontosabb szövegközlés mellett döntöttünk, vagyis nemcsak a büchneri írásmódot, a rövidítéseket, a szereplők elnevezésében tapasztalható esetlegességeket őriztük meg, hanem igyekeztünk az értelmetlenséget is hűen visszaadni, vagyis a németül értelmetlen mondatot magyarul is hasonlóan értelmetlenre fordítottuk, ugyanis ma már igen nehezen dönthető el, hogy a jelentés elvesztésének oka: a szerző figyelmetlensége, a német nyelv fejlődése vagy Büchner tudatos nyelvtorzítási kísérlete.

Hasonlóképp igyekeztünk hűen visszaadni a szövegtükör sajátosságait is. A kihúzások, utólagos szövegbeli vagy lapszéli betoldások, az aláhúzott vagy törölt szerzői instrukciók, a rajzok és skiccek igen gyakran alkotáslélektani jelentőséggel bírnak. Például az első és második változat közötti „senki földje" hihetetlenül pontosan árulkodik a szerző szándékairól. Az első változatot záró huszonegyedik jelenetet többszereplősre tervezi (Törvényszolga, Borbély, Orvos, Bíró), majd az első és egyetlen megszólaló, az előbbiek között nem is szereplő Rendőr (?) szavai után hirtelen abbahagyja a jelenetet, néhány szóval rövid karakterskiccet ad a Borbélyról (vélhetőleg Woyzeckről), majd szemmel látható lendülettel, mozgalmas és díszes kezdőbetűvel, többször határozottan aláhúzott címmel *(Nyalt mező)* lát hozzá a második változat kidolgozásához, mintha időközben rájött volna a darab igazi szerkezetére. Ezt a szövegképből való következtetést egyébként megerősíti a harmadik, talán véglegesnek szánt változat is, amely e második, lendületesen induló fogalmazvány dramaturgiai struktúráját követi. A szövegtükör arról is árulkodik, hogy a harmadik változatot Büchner eleinte tisztázatnak, vagyis nyomdai kéziratnak szánhatta, ám menet közben olyan meglepően új szellemi és színházi szempontok bukkantak fel, amelyek összekuszálták a szépen, szabályosan sorakozó sorokat, úgyhogy a nyomdászszemnek oly gyönyörű első oldalakat formátlan, zaklatott piszkozatlapok követik.

Jelen nyomtatott „fakszimilében" igyekeztünk visszaadni Büchner saját kezű húzásait - nemcsak-azok helyét, hanem a „vonal" jellegét is. Ugyanis szerzői jogoktól túlregulázott kultúránkban valódi „kegyeleti" kérdés, hogy minek tekintjük ezeket a határozott, egész jeleneteket, oldalakat átszelő, enyhén ferde vonalakat.

Egyes értelmezések szerint Büchner ezeket a szövegrészeket kihúzta, mert akár íróilag akár dramaturgiailag gyengének érezte őket - ezért a legtöbb kiadás nem is közli a kihúzott jeleneteket (magyarul itt jelennek meg először).

Mások szerint ezek nem húzások, hanem afféle „kipipálások", ugyanis a legtöbb Ilyen jelenet kisebb-nagyobb módosításokkal bekerült az utolsó változatba, sok kihúzatlan szövegrész pedig nem. Mindenesetre a textus fejlődése, a darab szellemiségének kialakulása épp e kihúzott jelenetek változásában érhető tetten leginkább.

A hűség mélyebb értelme

Az eredeti kézirat négy szövegváltozatot tartalmaz, három egymásra épülő drámavázlatot és még egy lapot, amelyen két sehova sem illeszkedő, különálló jelenet található - részben új, ismeretlen szereplőkkel (Professzor, egyetemi? diákok, Félkegyelmű [Idiot] stb.).

A három drámavázlat kétféle papírra íródott, a huszonegy jelenetet felölelő elsőé legteljesebb fogalmazvány nyolc és egynegyed nagy alak, úgynevezett fólió oldalt tesz ki, az a bizonyos lendületesen induló másik változat pedig közvetlenül az előbbi után indul, és kilenc jelenetből áll, amelyek körülbelül nyolc és fél fólió oldalon helyezkednek el. Az ötödik ívből fennmaradó három és fél oldalt Büchner üresen hagyta, és z utolsó változatot kis alakú, úgynevezett quarto lapokra írta.

Az utolsó fogalmazvány huszonnégy quarto lapon összesen tizenhét jelenetet tartalmaz, amelyek közül az egyik *(Bódé, Fények. Nép.)* másfél üres oldal egy megírandó vagy már korábban megírt vásárjelenet számára.

A szakirodalom által *Gyilkosságkomplexumnak* nevezett rész - vagyis a Marie és Woyzeck sétájától a leszúráson át a menekülésig tartó nyolc jelenet - csak az első drámaváltozatban szerepel; a második fogalmazvány a Woyzecket váró Marie bűnbánó imájával, a végső változat pedig egy jelenettel később, Woyzeck végrendeletével fejeződik be. A gyilkosság, a tragédia kiteljesedése mindkét későbbi változatból hiányzik.

Ezért a színpadi és olvasói változatok szükségszerűen ollózmányok, amelyek a negyvennyolc Woyzeck-jelenetet különböző rendszerek és koncepciók szerint próbálják egységes történetté, játszható szöveggé formálni. Nincs és nem is lehetséges végleges, a többieknél hűbb, teljesebb *Woyzeck,* hiszen minden változat *r*endezői, szerkesztői

„erőszakot" jelent, ugyanis a gyilkosságot egyedül tartalmazó első szövegváltozat mondandójában, *szellemiségében* gyökeresen eltér a talán véglegesnek szánt, erőteljes, expresszív harmadik változattól.

Az első változatban Woyzecknek *sorsa a kés,* véletlenül találja az út mentén (mint Schmolling), majd elássa, és menekül tőle. De a kés „utánanyúl", nem hagyja aludni, élni, másra gondolni.

A második változatban nem jutunk el a gyilkos eszközig, az utolsó fogalmazványban pedig *a kés már a bosszú* prózai eszköze, hiszen Woyzeck maga megy el érte a zsidóhoz, és pénzért veszi, hogy öljön. (Pisztolyt venne, de az túl drága.) Természetesen ez „benne van" egy dráma és egy szereplő normális fejlődésében, az viszont szinte elképzelhetetlen, *hogy* Büchner az ölés kény-szerképzete ellen viaskodó, félelemtől szűkölő Borbély gyilkosságkomplexumát illesztette volna a vetélytársa által megvert, megalázott, bosszúra vágyó Woyzeck történetéhez. Ezt a kényszerű kompilációt azonban az utókor kénytelen elvégezni, ha egész drámaként szeretné olvasni, játszani a műve(ke)t.

A lélektantól Szodomáig

A három változat másfajta, igen izgalmas drámafejlődésről is tanúskodik. Az első történetben nem találjuk sem a társadalmat (Kapitány, Orvos, Szomszédasszony, Tamburmajor), sem a szociológiai környezetet (vadházasság, gyerek, szegénység, kiszolgáltatottság), sőt, magát a bűnt sem, amelyért Louis (Woyzeck) megöli kedvesét. Igen halvány utalások, sejtések hangzanak el csupán, és még a bűnös táncnál sem Margreth (Marie) kurjantja a „csak tovább"-at, hanem az ablaknál leskelődő Woyzeck hallja és tolmácsolja nekünk.

Ebből a „színpadi bűntelenségből" és Woyzeck társadalmon és egzisztencián „kívüliségéből" viszont egy hihetetlenül erős lelki szenvedéstörténet születik, néha az az érzésünk, hogy az egész történet Woyzeck megbomlott, kínlódó agyában zajlik. Es ott foglalunk helyet mi magunk is. Az első verzió már-már monodrámai tisztasággal beszél egy (okkal, ok nélkül?) féltékeny ember vergődéséről és a gyilkossággal való harcáról. Ez valójában Schmolling dohánysodrómester dosztojevszkijien keresztény története. (Talán ezért is változtatta Büchner a főszereplő nevét Louisra - valószínűleg ő az első jelenet Katonája és több jelenet Borbélya is. A Woyzeck név egyetlen helyen, közvetve szerepel az első változatban: Szúrd le a Woyzecké-t; értsd: *a Woyzeck nőstényét, nőjét.)*

Különös színházi hatása van a darabnyitó két vásári színnek, a Kintnek és a Bentnek, a színdarab ugyanis mármár cirkuszként indul egy filozofikus, ateista, a társadalmat gúnyoló Kikiáltóval (Marktschrei) és egy felöltöztetett lóval, bojtos majommal. Később ez a hatás jócskán megszelídül, a második változat vásári kikiáltója (Ausrufer) csak a harmadik jelenetben lép színre, egyetlen alaposan meghúzott jelenete maradt, amelyben nincs filozófia, társadalmi csipkelődés, az asztronómikus ló is a színfalak mögé szorult, és a vásárból pusztán egy helyszín maradt, ahol Woyzeck Lujzival (Marie) mulatni próbál. Itt látja meg a nőt a Tamburmajor is. A vásári szín az utolsó változatban másfél üresen hagyott oldal - *Bódé. Fények. Nép.* címmel.

A második és harmadik változatban színre lép Woyzeck eddig hiányzó környezete, a Kapitány, a Tamburmajor, a Doctor stb., és a dráma elindul a történetiség, az objektív motivációk, a szabályosabb színdarab felé. Például a második vázlatban a féltékenység története a következő: a Tamburmajor a vásárban meglátja és megkívánja Woyzeck élettársát, az eléggé kemény, szíjas Louiselt (Lujzinak hívták Büchner kishúgát is). A Kapitány megsúgja Woyzecknek, hogy az asszonya megcsalja („ha siet, valakinek az ajkán is találhat egy szőrszálat"), de mire az feldúltan (mint egy nyitott borotva) hazarohan, sem-milyen áruló jelet nem talál, sőt még az asszony is keményen kiosztja. Ez a Lujzi a legszigorúbb és leglelketlenebb nő a három változat közül - talán ő áll legközelebb a bírósági iratban szereplő Woostnéhoz. E jelenet után abba is marad a második változat, mintha a féltékenységi dramaturgia nem nyerte volna el a szerző tetszését.

Viszont ebben a fogalmazványban megjelennek a törvényszéki orvosi iratokban (lásd melléklet) szereplő hallucinációk, szabadkőművesek, égi jelek és hangok, egyelőre kórismeként, vagyis különösebb szellemi tartalom nélkül. A kozmikus és bibliai utalásokat ötvöző hallucinatív világ a végső változatban teljesedik ki, és ez lesz a féltékenység, a társadalmi-biológiai kiszolgáltatottság mellett a dráma harmadik tartópillére: Woyzeck, a világ bűnössége miatt Szodomát és Gomorrát váró ember, ki-nek otthonába is beköltözik egy nap a „kövér vastag bűn".

A történet az utolsó változatban nemcsak egy sokkal „morálisabban" hallucináló Woyzeckkel gazdagodik, hanem Marie félrelépése is érthetőbbé, elkerülhetetlenebbé válik. (Annyira imponál neki a Tamburmajor, a férfi, aki fülbevalót vesz neki, meglátogatja, táncolni viszi - szóval nőnek való dolgokkal csábítja, miközben szép, színes és erős, mint Carmen torreádora.) Új szín a darabban Marie erőteljes és őszinte bűntudata is, a krisztustalan Mária Magdolna. Utolsó sétájuk előtt Woyzeck mint valamiféle végső igazságra készülő hétköznapi megváltó *végrendelkezik* - még nem tudni, „kinek a feje nyugszik majd a gyaluforgácson".

Nyelv és forma -és köszönet

Jelen fordítás nem irodalmi, esztétikai igénnyel készült, hanem a minél pontosabb magyarítás, Büchner nehezen megfejthető, tömör mondatainak minél objektívebb, hűbb visszaadása érdekében. Szépirodalmilag a Thurzó Gábor-féle fordítás sokkal élvezetesebb, ízesebb, líraibb, lágyabb - gyönyörű magyar szöveg. Jelen fordítás ahhoz képest „nyers". Azonban az eredeti még „faragatlanabb", kemény, gyakran erőteljesen dialektusos, mégis természetesnek ható nyelven íródott, ami magyarra lefordíthatatlan, ugyanis nálunk a tájnyelv és az argó használata többnyire mulatságos, stílusjáték hatást kelt.

A szövegben minden aláhúzást, áthúzást, betoldást, javítást az eredeti Büchner-kézirat szerint tüntettünk fel, a kiolvashatatlan, bizonytalan részeket szavanként, szótagonként egy +-tel jelöltük. Dőlt betűvel szedtük a kéziratban nem szereplő jelenetszámokat, magyarázatokat, neveket stb.

A verseket, dalokat két változatban adjuk közzé: a tartalmilag hű nyersfordítás mellett Rónay György klasszikus magyarítását is közöljük dőlt betűkkel szedve.

A német eredeti értelmezésében igen nagy segítségemre volt Robert Sturm rendező, a magyar szöveg „megértésében", a különböző megfejtések és olvasatok összevetésében pedig Ruttkay Zsófia és Divinyi Réka alapos dramaturgi munkájára számíthattam. Mindhármuk segítségét köszönöm.

Kiss Csaba

Georg Büchner
Woyzeck
Fordította: Kiss Csaba

Első változat (fólió)

(1. 1)

~~A~~ Bódék. Népség.

Vásári kikiáltó egy bódé előtt

Uraim! Uraim! Nézzék a teremtményt, ahogy Isten megalkotta, semmi, kész semmi. És most nézzék a művészetet, két lábon jár kabátot és nadrágot hord, kardja van! Hó! Bókolj szépen! Úgy ügyes vagy. Puszit! (trombitál) Misi muzikális. Uraim, itt látható az asztronómikus ló és a kis jómadarak! ~~Kedvence~~ Favoritja minden koronás főnek. +kezdődik az előadás! ~~Van~~ Itt a kezdet kezdete.
Mindjárt kezdődik a commencement commencement-ja.

Katon Akarod?

Magreth Felőlem. Szép dolog lehet. Mennyi bojt van az emberen, é. az asszonyon nadrág.

(1. 2)

A bódé belseje

Vásári. Mutasd meg a tehetségedet! mutasd meg állati. okosságodat! Szégynítsd meg az emberi társadalmat! Uraim ez az állat, így ahogy látják testén farokkal, 4 patás lábbal, nos ez az állat tagja valamennyi tudós társaságnak, egyetemünk professzora akinél a diákok lovagolni ~~tan~~ é. lovat verni tanulnak. Ez volt az egyszerű ráció! Most pedig gondolkozz kettős ~~ért~~ rációval. Mit csinálsz amikor kettős rációval gondolkodsz? Van-e szamár itt a tudós társaságban? (a gebe a fejét rázza) Látják íme a kettős ráció! Ez az lógika. Ez nem egy baromian ostoba egyén, hanem egy személy! Ember, állat-ember, de mégiscsak barom, une béte. (a ló illetlenül viselkedik *szellent?*) Úgy, szégyenítsd meg a ~~G~~ társadalmat! Íme, kérem ez az állat még maga a természet a romlatlan természet! Tanuljanak tőle De *előbb* kérdezzék meg az orvost mert igen ártalmas. Azt mondja a parancsolat, hogy emberek légy természetes. porból, homokból, sárból lettél. Több akarsz lenni pornál, homok~~nál,~~ sárnál? Nézzék, micsoda ész, tud számolni, de az ujjait képtelen használni a számoláshoz. Vajon miért? Csak kifejezni nem tudja magát, csak megértetni, ez egy elvarázsolt ember! Mondd meg az uraknak, hány óra +van. U. é. Hölgy kinek van órája, egy órája. (+hét pár bőrnadrágon is átdöf a szemével

Altiszt Egy órát! (nagyvonalúan és kimérten előhúz a zsebéből egy órát) Itt van, uram. (Olyan fehérnép, hogy

Magreth (Ezt látnom kell. (fölmászik az 1. helyre. Altiszt segít neki)

Altiszt Tudod *(vagy: Tudsz)*

(A hátralevő negyed oldal üres)

kézirat oldal 1

(1. 3)

Margth (+egyedül) A másik kiadta a parancsot, és neki mennie kellett, Ha! Egy ember a másik fölött,

(1. 4)

A kaszárnyaudvar
Andres, Louis

~~Louis~~Andres (énekel) A kocsmárosnénak derék lánya van ~~kint ül a kertben~~
Éjjel-nappal kint ül a kertben,
Kint ül a ~~kertjében harang~~ kertjében
Míg a kisharang tizenkettőt üt
És nézi a katonák.

Kocsmárosné lánya, a lelkem
Éjjel-nappal kint ül a kertben,
Kint ül a kertben napszámra,
Míg az óra delet üt,
Úgy bámul a katonákra.

Lous Hé, Andres, nincs nyugtom!
And. Bolond vagy!
Loui Mit tudsz ~~te!~~ ? Akkor beszélj
Andres Nos?
Loui ~~Nos?~~ Mit gondolsz, mitől vagyok úgy oda?
Ands Mert szép idő van és táncolni fognak.
Loui. Ki kell mennem, látnom kell!
Ands. Mit akarsz?
Loui. Kimenni!
Andr. Bajt, egy némber miatt
Loui +El kell mennem.

(1. 5)

Kocsma
Az ablakok nyitva. ~~T~~ táncolnak
A +ház előtti + padon

Loui, (az ablaknál leskelődik) Ő - vele! Az ördögbe! (Reszketve leül.)
(+ Megint az abkhoz megy) Megy ez nekik! Rajta henteredjetek egymásra!
Ő pedig: még tovább, - csak tovább!
A Bolond Phú! Ez bűzlik.
Lous Bűzlik bizony! Piros, szép piros az arca, ~~és mégis bűzlik már.~~ és máris bűzlik – miért? Te mit szaglászol így, fickó? (vagy *Karl*)
A Bolond Érzem, érzem a vért.
Loui, ~~\~~Vért? Miért lett ilyen vörös minden a szemem előtt! Úgy látom, mintha tengernyi vérben henteregnének, mindannyian! Hé, vörös tenger.

(1. 6)

Nyílt mező.

Louis Még, tovább! – Csak tovább! – Hiss! Hasss, húzzák a hegedűk és a sípok. – Még, tovább! csak tovább! Mi szól itt? Onnan lentről, a föld alól, egészen halkan, valami, valami. (Lehajol) Szsz, Szúrd, Szúrd agyon a Woyzecké-t, Szúrd le, szúrd agyon a Woyzecké-t. ~~és egyre hangosabb és most már üvölti, mintha az egész ég egy torok lenne, szúrd le, szúrd agyon a Woyzeckét! Szúrd agyon a Woyzeckét! Csak tovább! Csak tovább!~~ Micsoda! És szisszeg és nyöszörög és mennydörög.

(1. 7)

Egy szob.

Louis é. Andres

Andres ~~Hagyjanak, én~~ Hé! ~~Micsoda~~

Loui, Andres!

Andres (álmában morog!

Loui Hé, Andres!

Andres Na, mi az?

Loui Nincs nyugtom, folyton hallom, ahogy hegedülnek és forognak, még,tovább! csak tovább! És aztán amikor becsukom a szemem, folyton belevillan, egy nagy széles kés, és ~~fekszik~~ az asztalon fekszik az ablak alatt, egy ++ sötét utcácskában, és egy öreg ember ül az ablak mögött. És a kés folyton itt van a két szemem között.

Ands. Aludj, te bolond!

(1. 8)

Kaszárnyaudvar.

Louis+ Semmit sem hallottál.

Andres. Itt ment el egy kamerádjával.

Lou Mondott valamit.

Andr Honnan tudod? Most mit mondjak. Nos hát nevetett és aztán azt mondta pompás nőszemély! A sonkái és mindene olyan jó kemény!

Loui. (egészen hidegen) Szóval ezt mondta? ~~Mir~~ Miről is álmodtam az éjjel? Hát nem egy késről? Micsoda bolondos álmai vannak az embernek!

Andres. Hová mész, kamerád?

Loui, Borért, a kapitányomnak. – De azért mégis páratlan lány volt, Andres.

Andres Volt? K Kicsoda?

Loui. Semmi. Isten veled.

(1. 9)

A tiszt, Louis,

Louis, (egyedü) Mit mondott? Úgy? – De még nem jött el valamennyi nappal éjszakája.

(1. 10)

Egy kocsma

Bobély, Altiszt

Borbély Ó lányom, drága lányom
Mi jutott eszedbe,
Hogy a postakocsisra
És a lovászokra ráakaszkodtál – Mit nem tud a Jóisten. Na mit? A megtörténtet meg nem történtté tenni. He he he! - De ha már így van, akkor jó, hogy így van. A jobb viszont jobb lenne.

(énekel) Pálinka, ez az én életem
A rendes ember szereti az életét, és ~~aki~~ az az ember, aki
Plink szereti az életét, az nem bátor, az erényes ember gyáva!

adj kurázsit Aki bátor, az szarházi.

Altisz (méltósággal) ~~Ezt célzásként~~ mondta? Megfeledkezik magáról egy bátor ember jelenlétében,

Borb. Én célzás nélkül beszélek, nem köntörfalazok, mint ahogy a franciák köntörfalaznak, és ez szép volt öntől. – De aki bátor, az szarházi!

Altisz Az ördögbe! te ~~kicsorbult borot~~ repedt borbélytányér, te poshadt szappanlé, most megitatom ++ veled a vizeletedet, lenyeletem a borotvádat!

Borbly Hé, Ne járassa le magát, hát magáról beszéltem, mondtam én, hogy maga bátor? Ur. hagyjon békén! Én vagyok a tudomány. A tudományosságomért minden héten fél guldent kapok, ne üssön meg, mert éhen halok Ugyanis én spinosa pericyclyda vagyok, nekem latin gerincem van. ~~Üs+~~ Eleven csontváz vagyok, az egész emberiség engem tanulmányoz. – Mi az ember? Halom csont! ~~Homok~~ Por, homok, sár. +Mi a természet? Por, homok, sár Viszont a buta emberek, a buta emberek. Legyünk barátok. Ha bennem nem lenne kurázsi, akkor nem lenne tudomány; se természet, +se amputálás, sem cso+nkolás, Mi ez, ~~kar~~? A karom, húsom, csontjaim, az erek Akkor mi itt a sár? Miben rejtőzik, talán a sárban? ~~Úgyhogy vágjátok le a~~ Talán vágassam le ingyen a karomat, nem, az ember egoista, mégis üt, vág, lő, belészúr, + így, most. Legyünk barátok, meg vagyok hatódva. Tudja, én azt szeretném, ha az orrunk két palack volna, é. egymás torkát jól megöntözhetnénk. Óh, milyen szép a világ! Barátom! Édes barátom! A világ! (meghatottan) nézze, a nap úgy bújik ki a felhők közül, mintha egy éjjeliedényt ürítenének a világra. (sír.)

(1. 11)

A kocsma. (Louis a kocs. előtt ül.)
Emberek jönnek kifele

Ands Mit csinálsz itt?

Louis. ~~Semmit.~~ Hány óra

And. ———

Loui Csak? Nem több? Szerintem, gyorsabban kéne telnie, és Én azt szeretném bárcsak holnapután este lenne már.

Andr Miért?

Louis. Már vége lenne.

Andres Minek?

Louis. Menj dolgodra!

(Andres) Mért ülsz itt az ajtó előtt

Loui Jól ülök itt, ~~de va~~ és tudom, hogy miért – de vannak, akik az ajtó előtt ülnek és nem tudják. És egyeseket lábbal előre visznek ki az ajtón.

(Andres) Gyere velem.

Louis Jól ülök és még jobban fogok így feküdni. + + annál jobb minél kevesebbet hagynak feküdni, és minél tovább

(Andres) ~~Louis, neked vér van a fejeden~~

(Louis) A fejemben? ~~Ez csak~~ úgy
Ha az emberek tudnák, hány óra van, mindenki levetkőzne, és tiszta inget venne és ~~az ágyát, + + megcsináltatná az asztalossal az ágyat. Jól alszik az ember a gyaluforgácson.~~ felrázatná magának a gyaluforgácsot.

(Andres) Tökrészeg.

Louis De mi az ott, odaát. hogy csillog Folyton belenyilall a két szemem közé.
Hogy ragyog. ~~Ördö~~ Meg kell szereznem.

(1. 12)

Nyílt mező

Louis. (Egy üregbe teszi a kést) Ne ölj Feküdj csak itt! El innen! (sietve eltávolodik)

(1. 13)

———————

Éjszaka. Holdfény
Ands é. Loui egy ágyban!

Loui (halkan) Andres\!

Andres. \(ttálmodik) Ott! Állj! - Igen

Loui Hé, Andres.

Andre \Mi az?

Loui Nincs nyugtom! Ands.

Andr. Rémálmod volt\ ?

Loui. Kint fekszik valami. A földben. Folyton rámutatnak, és hallod most és most, hogy dörömbölnek a falban, épp most lesett be egyikük + az ablakon. Nem hallod, én egész nap hallom. Csak tovább. Szúrd, szúrd le a W

\Andres. Feküdj le Loui kórházba kell menned. ~~Én +~~ Igyál pálinkát port bele az levágja a lázat.

(1.14)

Magreth lányokkal a kapu előtt

süt a nap

Lányok	Hogy ~~virágzik a búza~~ gyertyaszentelőkor	*Gyertyaszentelőn ragyog a nap*
	És hogy kivirágzott a búza.	*Most szökik a búza virágba.*
	Mentek szépen végig az utcán	*Kimentek párosával*
	Kettesével, párosával	*A zsendülő határba*
	A síposok elöl mentek	*Elöl a síposok az úton,*
	Mögöttük a hegedűsök.	*S a hegedűsök utánuk,*
	Piros harisnyájuk volt.	*Piros harisnya a lábukon.*
1.Gy(*erek*)	Ez nem szép.	
2.	Mit akarsz már megint?	
	Azt, amit először elkezdtél	Miért?
	Nem tudom	Azért?
	Énekelj!	De miért azért?
	Magretchen énekelj te nekünk.	
Magt.	Na, gyertek ide tökmagok!	
	Lánc, lánc, eszterlánc. Heródes király.	
	Nagyanya, mesélj!	
Nagyanya	Hol volt hol nem volt volt egyszer egy szegény gyerek, nem volt se apja, se anyja. meghalt mindenki és nem volt már senki a világon. Minden halott volt, és ő elindult, és k*(eresgé)*lt éjjel-nappal. És mivel a földön nem volt már senki, föl akart menni az égbe, olyan barátságosan pislogott le rá a hold, és amikor végre odaért a holdhoz, az egy darab korhadt fa volt, és akkor továbbment a naphoz, és amikor odaért a naphoz, az egy hervadt napraforgó volt, és amikor odaért a csillagokhoz, azok ~~arany~~ kis arany szúnyogok voltak, felszurkálva az égboltra, ahogy a tövisszúró gébics tűzdeli fel őket a kökénybokorra. é. amikor újra vissza akart menni a földre, a föld egy fölborult fazék volt és akkor teljesen egyedül volt, leült, és sírt és még most is ott ül és teljese egyedü van	
~~1 Gyerek~~ Louis,	Magreth!	
Magrt.	(rémülten mi van?)	
Loui.	Menjünk Magreth ideje	
Magrt	Hová	
Loui.	Tudom én?	

(1.15)

Magret é. Louis

Mag	Szóval arrafelé van a város besötétedett.
Loui,	Maradj még. Gyere ülj le.
Magreth	De hát mennem kell.
Loui	Nehogy kisebesedjen a lábad
Mag th	Megint olyan vagy!
Loui	Tudod, hogy mennyi ideje +, Magt
Magth	Pünkösdkor 2 éve.

Loui. Azt is tudod, hogy mennyi van még?

Magth. Mennem kell, lehull az éjjeli harmat.

Louis Fázol, Mareth, mégis meleg vagy. Milyen forró az ajkad! (Forró, forró kurvalehelet) és mégis, a mennyországot odaadnám, hogy még egyszer megcsókoljam) Furcsa és ha az ember hideg, akkor már nem fázik többé. A hajnali harmattól nem fogsz fázni.

Margth. Mit mondasz?

Loui. Semmit. (hallgatnak)

Magth Milyen vörösen kel a hold.

Loui. Mint egy véres vas.

Magt. Mit akarsz? Olyan sápadt vagy, Loui. Állj meg, Loui Az Istené Se Segítség

Loui. Nesze ez is, ez is! Nem bírsz meghalni Így! így! Hah, még rángatózik; hát még nem, még mindig nem? Még most is? (újra belészúr) ~~(elejti a ké~~

Halott vagy? Halott! ~~Mindennek vége~~ Halott! (emberek jönnek, elfut)

(1. 16)

Emberek jönnek ++ ~~te ++~~ nem oda

1. P. Állj!

2. P. Hallod? Csend! Ott

1. Hú! Ott! Micsoda hang.

2. A víz, hívogat, már régóta nem fulladt belé senki. El innen, nem jó ezt hallani.

1. Hú, most megint. ~~k~~ Mint egy ember aki meghal *(Mint egy haldokló)*

2. Kísérteties itt, micsoda szagok – meg köd, szürkeség és bogarak zúgása mint a repedt harangok. El innen!

1. Nem, ez túl tiszta, túl hangos. Ott fent. Gyere velem.

(1. 17)

A kocsma

Louis: Táncoljatok mind, ~~mintha~~ csak tovább, izzadjatok és bűzlődjetek, egyszer úgyis elvisz mindnyájatokat.

éne+kel ~~(Óh, lányom, édes lányom, mit gondoltál~~

A kocsmárosnénak derék lánya van
Éjjel-nappal kint ül a kert~~i~~ben,
Kint ül a kertjében
Míg a kisharang tizenkettőt üt
És nézi a katonákat.

Kocsmárosné lánya, a lelkem
Éjjel-nappal kint ül a kertben,
Kint ül a kertben napszámra,
Míg az óra delet üt,
Úgy bámul a katonákra.

(táncol ~~&~~) ~~a kabátja~~ Úgy, Käth! Ülj le! Forróság van itt, forróság. (leveti a kabátját) Így megy ez, az egyik nőt elviszi, a másikat futni hagyja az ördög.

~~F~~ forró vagy, Käthe! Minek, Käthe, hiszen te is kihűlsz majd!

Légy észnél. Nem tudsz énekelni?

(Käthe)

Én Svábországba nem megyek,
És hosszú szoknyát sem viselek,
Mert a hosszú szoknya hegyes cipő
Cselédlányoknak nem illő.

Én Sváboszágba nem megyek el,
És hímes, hosszú szoknya se kell
Mert hosszú szoknya, hegyes lábravaló
Szolgálólánynak nem való

(Louis) ↖ Nem, csak semmi cipő, a pokolba cipő nélkül is lejutunk.

(Käthe) ++ aztán: Pfuj, drágám, ez nem volt szép, *Pfúj, drágaságom, ezt nem szabad,*
Tartsd meg a tallérodat, é. aludj egyedül *Tartsd meg a pénzed, és aludj magad*
magam

(Louis) Igen, tényleg, nem szeretném ~~++~~ újra összevérezni.

Käthe De mi van a kezeden.

Louis, Nekem? Nekem?

Käthe Vörös! Vé+r (emberek gyűlnek köréjük)

Loui Vér? Vér?

Kocsmáros. Hú Vér.

Loui, Azt hiszem, megvágtam magam, itt a jobb kezemen.

Kocsmáros De akkor hogy kerül a könyökére?

Loui Odaértöröltem.

Kocsmáros Hogyan, a jobb kezét a jobb könyökéhez Ügyes fiú maga

Bolond. És akkor az óriás azt mondta: érzem, érzem emberhúst érzek!"
Phú. Ez + máris bűzlik +

Loui Az ördögbe, mit akartok? Mi közötök hozzá? Helyet! vagy az elsőt
Az ördögbe. Azt hiszitek megöltem valakit? Hát gyilkos vagyok én? Mit tátjátok a szátokat!
Bámuljátok magatokat! Félre az útból (kiszalad

(1. 18)

Gyerekek

1. Gyer. Gyerünk! Magretchen!

2. Gyerek Mi va.

1. Gyerek. Hát nem tudod? Már mindenki ott van. Kint fekszik egy nő?

2. Gyerek. Hol?

1.) ↖ Balra a sánc++ túl, a gabon++, a vörös keresztnél.

2.) G Gyerünk, hogy még lássunk valamit. Mielőtt behoznák.

(1. 19)

Louis, egyedül

A kés? Hol a kés.? Otthagytam ~~Közelebb~~ Elárul! Közelebb, még közelebb! Ez meg miféle hely? Mit hallok? ~~Ő moccant~~ Valami moccant. Csend. Itt a közelben.
Magreth? Hé, Magreth! Csend. Néma csend! (Miért vagy ilyen sápadt, Magreth? Milyen vörös zsinór az ott a nyakadon? ~~Ann~~ Kinél szolgáltad meg a nyakéket, a bűneiddel? Fekete voltál tőlük, fekete.! De én most kisápasztottalak? Miért lóg így a hajad, ilyen ziláltan? Ma nem fontad be a copfjaidat?) Itt fekszik valami! hideg, nedves, csendes. El erről a helyről. A kés, hol van a kés? Így! Emberek - ott. (elszalad)

(1. 20)

Louis egy kis tónál.

Így, le az aljára! (bedobja a ~~vizet~~ kést) Elsüllyed a sötét vízben, mint ~~egy~~ a kő! A hold olyan, mint egy véres vas! Hát +az egész világ ki akarja fecsegni? ~~Én~~
Nem, ez túlságosan kint van, ha fürdenek benne (bemegy a tóba) és távolabb dobja) így, most jó de nyáron, ha kagylóért lemerülnek, eh, addig belepi a rozsda. ~~És én ++~~
Ki ismerné meg?
Bár összetörtem volna! Véres vagyok még? meg kell mosakodnom Itt egy folt, meg ott is egy.

(1. 21)

Törvényszol. Borbély. Orvos. Bíró.

Pol.*(izist)* Jó, gyilkosság, valódi gyilkosság, szép gyilkosság, olyan szép, amilyet csak kívánhat az ember, már ~~+~~ rég nem volt dolgunk ilyennel. ————

(+ Borbé, dogmatikus ateista. Magas, sovány gyáva, + +, + tudományo.

(A 1.21-es jelenetkezdemény és a Borbély karaktervázlata után folyamatosan következik a második változat)

———————

Második változat (fólió)

(2. 1)

Nyílt mező. Távolban a város.
Woyzeck. Andres.
Andres, ~~(fütyöl~~ és Woyzeck vesszőket vágnak a bozótba

Andres (fütyül és énekel) Itt a szép vadászat,
Mindenkinek szabad lőni,
De szeretnék vadász lenni,
Közéjük szeretnék menni.

———————

Amott szalad el egy nyúl,
Kérdi, vadász vagyok-e,
Én vadász is voltam már,
Lőni azonban nem ~~tud~~ok.

Woyzeck, Igen, Andres, itt van a hely átkozott. Látod a ~~halvá~~ világos csíkot ott a ~~\~~ füvön át, ahol a tapló újra kinőtt ott gurul esténként a fej, egyszer felemelte valaki, azt hitte sündisznó, (Halkan)
3 nap és ~~3~~ 2 éjszaka + + + jelek, és halott volt. A szabadkőművesek voltak, rájöttem
Andres. ~~Megragadj~~ Sötétedik, majdnem rámhozta a félszet.(énekel.)
Wzck (Megragadja) Hallod, Ands? Hallod, hogy mozog! ~~mi,~~ mellettünk, alattunk. El innen, a föld ~~reng a~~ inog a talpunk alatt. A szabadkőművesek! Hogy ásnak! (Magával rántja.)
Ands Engedjen el! Megőrült! Az ördögbe.
Wzk ~~(kapkodva) Ember~~ vakond vagy, tele a füled homokkal\? Hallod a ~~zúg~~ félelmetes robajt az égben, a város fölött, minden izzik! ~~Hogy~~ Ne nézz hátra.
Hogy repül felfele, és minden dörög! ~~Le a földre, földre (magával rántja a cserjésbe)~~
Ands (Megrémítesz.
Wozck Ne nézz hátra, (Elbújnak a cserjésben)
Ands Wozck én már nem hallom.
Wozk. Csend, teljes csend, mint a halál.

Ands, Dobolnak odalenn. *(a városban)* Mennünk kell.

~~Wzeck,~~

(2. 2)

A város

Louise. Magreth. (az ablakban) Elvonul a takarodó. Tamburmajor, az élen.

Louise Ha! Fiúka! Ta! rá

Magreth Szép férfi!

Louise, Mint egy fa.

(TamMajor köszön.)

Magth, Hej, micsoda nyájas szemek, szomszédasszony, szokatlan az ilyesmi magától.

Louise ~~Mintha az ember~~ Katonák, csinos legények

Magth. Még mindig csillog a szeme!

Louise Mi köze hozzá! Vigye a szemét a zsidóhoz és pucoltassa ki, talán még csillog annyira, hogy 2 gombérként eladhatja.

Magt, Maga! Maga! Leányanya, ~~mindenki tud~~ én tisztességes nő vagyok, de maga, mindenki tudja, hogy maga hét pár bőrnadrágot keresztüldöfne a szemével.

Louise Rohadt dög (bevágja az ablakot)

Gyere, fiacskám, énekelek neked!

Hadd járjon a szájuk! Bár csak egy kis fattyú vagy, és mégis örömet szerzel anyádnak kis becstelen arcoddal.

Hanzi, fogd be a hat szürkédet,
Adj neki*(k)* ismét enni
Zabot nem esznek,
Vizet se nyelnek,
Csak jó hideg bor kell, juhhé!
Csak jó hideg bor kell.

Jankó, fogd ki a hat szürkét,
Adj nékik enni ismét,
Zabot nem esznek,
Vizet se nyelnek
Nem kell csak jó hideg bor nekik, haj!
Nem kell csak jó hideg bor nekik.

Mihez kezdesz most, te lány,
Gyereked van, s férjed nincsen?
Ej, ~~én~~ mit törődöm én ezzel
Egész nap énekelek,
Csicsija, bubája, babácska, haj!
Senki sem ad nekem semmit.

No, te lány, mi lesz veled?
Nincs urad, csak gyereked!
Ej, majd csak lesz valahogy
Egész éjjel danolok,
Csicsíja, babuja, babácska, haj
Fittyet hányok a világnak.

(Kopognak az ablakon) Te vagy az, Franz? Gyere be.

Wozeck. Nem lehet. Sorakozóra kell mennem.

Louse Vágtál vesszőt az ezredesnek.

Wozck Igen, Louisel. *(Lujzi)*

Louise. Mi bajod, Franz, olyan zavarodottan nézel?

Wzeck. ~~(~~ pszt! csend! Rájöttem. A szabadkőművesek! Félelmetes lárma volt az égben és minden izzott! Régóta nyomon vagyok! igen régóta!

Louise Bolond!

Wzk, Gondolod . ? ~~Is+~~ Nézz magad köré! Minden szilárd, kemény, sötét, de valami mocorog mögötte. ~~Isten oda, minden oda ++~~ Valami, amit mi sem megfogni, sem megérteni nyugalom, ami kifordítja az eszünket, de én rájöttem. ~~\~~ El kell mennem! ~~Ma~~

Louise. A gyereked?

Wzk Ah. Fiú! Ma este a misén. Ismét félretettem valamennyit. (el)

Louise. Ez az ember még meghibban; rám hozta a félszt. Milyen ijesztő, + ha sötét lesz egy pillanatig sem szeretnék itt maradni, azt hiszem megvakulok, engem is megfertőz. ~~Ki akarok menni a kapu elé~~.

Máskor legalább besüt a lámpák fénye Óh, mi szegény emberek

(Énekel: és a bölcső kitteg ám, kattog ám
Aludj szépen drága dundikám
———
(Elmegy.)

(2. 3)

Köztér. Bódék. Fények.

Öregember. Gyerek, aki táncol: A világon nincs állandóság
Mindnyájunknak meg kell halni, tudjuk jól!

Állandóság nincs e földön,
Nem titok, hogy aki él,
Egy napon mind sírba tér

(Woyzeck) Hej! Hopszasza! Szegény ember, öreg ember! Szegény gyerek! Fiatal gyerek! + + */ünnep után vagy a lábra/* Hej, Louisel, vigyelek (*a hátamon*)? Az embernek muszáj ++ a ++ ++ hogy ő ++ ++ ++ világ! Szép világ!

Kikiáltó, Egy bódé előtt: Uraim, hölgyeim, ~~itt láthatók~~ íme ++ az asztronómikus ló, és a kis jómadarak, kedvencei Európa minden hatalmasságának és tagjai minden tudós társaságnak; ~~megmond~~ kitalál bárkiről bármit, hány éves, hány gyereke van, mi a betegsége, pisztollyal lő, egy lábra áll Minden csak nevelés kérdése, adott az állati ész vagy sokkal inkább az ép eszű állat, ez nem egy állatian ostoba individuum, mint sok személy, a tisztelt közönséget leszámítva. ~~Nem~~ ++, H+. Mindjárt jön, az előadás, hamarosan kezdődik a commencement commencement-ja.

Íme, a civilizáció haladása. Minden halad, a ló, a majom, a jómadár. Máris katona lett a majomból, nem sok, legalsó foka az emberi fajnak!

~~++ - Azt akarom neked mondani, hogy volt egy kis kutyám, és ott szaglászott egy nagy kalap *(valószínűleg: kutya)* körül, és nem tudott felmászni rá, és én jószívűségből segítettem neki, és rátettem a hátára. És a kisfiúk meg a +++ körülállták, nézték~~

Bolond ~~Groteszk! Nagyon groteksz.~~

S+. Ön is ateista! én dogmatikus ateista vagyok.

++ ~~Én barátja vagyok~~ Ez groteksz? Én barátja vagyok a groteszknek. Látja azt ott? micsoda groteszk hatás.

++ Én dogmatikus ateista vagyok.
Groteksz.

(2. 4)

Iparoslegények

Testvé! Nefelejcs! Barátság – Tele tudnék sírni egy esővizes hordót. Bánat! Ha lenne még ++ ! Ez belém vág, ez belém hasít Miért ilyen szép ez a világ? Ha egyik szemem becsukom, és átnézek az orromon, akkor minden rózsavörös. A pálinka, ez az én életem.

Egy másí Mindent rózsavörösben lát, amikor keresztben ~~\~~átnéz az orrán.

++ Nincs rend! *(Ez nincs rendben)* Miért felejtette el a lámpapucoló kiseperni a szememet, minden sötét. Vigye el az ördög a jóságos Úristent! ~~\~~ Én a saját magam útjában fekszem, és át kell ugranom magam. Hova tűnt az árnyékom? Nincs többé biztonság az istállóban. a holddal
Világítson be valaki a lábam közé, hogy megvan-e még az árnyékom.

Lelegelték a zöld, a zöld füvet *Addig-addig legelészett,*
Lelegelték a zöld, a zöld füvet *Addig-addig legelészett,*
Gyöké – é –rig. *Lelegelte szépen*

Hullócsillag, meg kell törölnöm a csillagok orrát.
Hogy én nem ++ cimborák, a matatás, nem ++ , S++, egy T++ség, T++ság, +llatság ++ ++ férfié ++ és többé nem ajánlatos meg nem nemzett gyerekeket
Ne csinálj lyukat a természetbe.
Mért teremtette Isten az embereket ~~\~~? Ennek is megvan a maga haszna, mert mihez kezdene a földműves, a cipész, a szabó, ha az embereknek cipőt, nadrágot nem csinálhatna, mért öntötte Isten a szemérem érzetét az emberbe, hogy a szabó meg tudjon élni. Igen! Igen! Szóval! ezért! Erre fel! Ezáltal! azonban, ha ezt nem tette volna meg, de épp ebben látszik az ő bölcsessége, hogy ő az embereket ~~a növények és barmok után teremtette~~ hogy + az állati teremtményeknek + emberi külsejük lett volna, az emberiesség ezesetben felfalta volna + az állatit. Az egyik csecsemő, gyenge, gyámoltalan teremtmény, Most hadd pisiljünk át a kereszten, hogy egy zsidó meghaljon
míg a másik csecsemő, - pálinka, ez az én életem,
a pálink ad kurázsit

(2. 5)

~~Louisel. Wozeck~~ Altisz. ~~\~~ Tamburmjor.

~~Hopszasza zene. Micsoda fények, a szemem!~~ Állj meg, most. Látod a nőt! Micsoda fehérnép!

Tamburm. Az ördögbe a nehézlovasság szaporítására és tamburmajorok tenyésztésére.

~~Tamb~~ Altisz. Hogy tartja a fejét, ember, le kéne húzni a fekete hajánál fogva, mint a súly, és a szeme, feket

Tambu mj Mintha az ember kútba ~~nézne~~ vagy egy kéménybe – nézne. Gyerünk utána.

Louise. Micsoda fények, a sz

Franz, Igen, a b+, egy +nagy fekete macska égő szemekkel. Hej, micsoda este

(2. 6)

Woyzek. Doctor.

Doctor. Mit meg nem érek. Woyzeck? Így állja a szavát? Maga! maga! maga?

Wozeck Mi van Doctor úr.

Docto. Láttam, az utcán pisált, mint egy kutya. Ezért ~~kap~~ adok magának minden egyes nap 3 garast és kosztot? Rossz a világ, egyre rosszabb és rosszabb, én mondom, Óh! Ezt rosszul tette, Woyzeck.

Wozeck, De Doctor úr, ha az ember nem tud mást tenni?

~~Wozeck~~ Doct. Nem tud mást tenni, ~~för~~ nem tud mást tenni. Babona, förtelmes babona. hát nem bebizonyítottam, hogy a musculus constrictor vesicae alá van vetve az akaratnak, Wozeck, az ember szabad, az emberben szabadsággá magasztosul az egyéniség. – és nem bírja visszatartani a vizeletét! Ez csalás Wozeck! Megette már a borsóját, semmi mást, csakis borsót, csakis hüvelyeseket, cruciferae-t, ezt jól jegyezze meg. A jövő héten elkezdjük az ürühúst. Nem kell toilette-re mennie? Menjen. Ha mondom. Forradalom készül a tudományban. Forradalom! A tegnapi adatok szerint: 0,10 húgyanyag, + sósavas ammónium, ++.
De hiszen láttam, hogy a falra pisált, épp kidugtam a fejem ~~két párosodó levéltetű köz~~ a Valnessiáim és +ándereim között. Békát fogott nekem? Hát ikrát? Édesvízi polipot sem, hidrát vestillákat, mohállatot sem? Ne menjen neki a mikroszkópnak, épp egy ázalékállatka bal zápfoga van alatta. Az egészet a levegőbe repítem, mindenkit?
Wozke, póktojást sem, varangyot sem? De a falra pisálni azt igen! Láttam, (majdnem megüti) Nem, Wozeck, nem mérgelődöm, a düh egészségtelen, a düh tudománytalan. Nyugodt vagyok, teljesen nyugodt, és a legnagyobb hidegvérrel szólok magához. Isten ments, ki mérgelődne egy ember miatt! egy ember miatt, Még ha egy proteus *(barlangi gőte)* + volna, amely megdöglik itt nekem! De azért mégsem kellett volna a falra pisálnia.

Wzk, Igen, de a természet, Doctor úr, ~~m+ akk~~ amikor a természetnek vége van.

~~W~~ Docto. Mi az ~~a+~~ , hogy a természet*(nek vége)* van?

Wzeck, A természetnek akkor van vége, amikor a természet*(nek vége)* van.

~~Wo~~ Mikor olyan sötét lesz a világ, hogy az embernek a kezével kell körbetapogatnia, olyan sötét lesz a világ, hogy azt hinnénk, eltűnik mint a pókháló. Ez olyan, mint amikor van valami, és mégsincs, ~~amiko sö~~ Amikor minden besötétedik, és már csak egy ~~izzóvörös~~ vörös fény nyugaton, mint egy kohóból. Amikor (fel-alá járkál a szobában.)

Docto, Fickó, úgy tapogatózik itt körbe a hosszú lábaival, mint egy pók.

+ Wzck (megáll, kihúzza magát) Látta már a tapló gyűrűit a földön, hosszú vonalak, ~~\~~ görcsös körök, alakzatok, azokban rejlik! Azokban! Ha valaki azt el tudná olvasni Amikor a nap fényes delelőn áll, és olyan, mintha a világnak lángra kéne lobbannia, ~~\~~ nem ~~\~~ hall semmit olyankor? ++ mint ++, mintha a világ +beszélne, látja a hosszú vonalakat, és ez olyan, mintha iszonyatos hangon szólnának valakihez.

~~W~~ Docto. Wzck! bolondokházába fog jutni, szép kis rögeszméje van, egy pompás alienatio mentis., nézzen a szemembe, mi a dolga, borsohsót ~~bor~~ enni, aztán ürühúst enni, a fegyverét tisztítani, mindezt tudja *(csinálja)*, és közben ezek a rögeszmék, a +, ez derék Wozeck, egy garas pótlékot kap hetente, az én elméletem, az én új elméletem, ~~én~~ merész, örökifjú. Wzck, halhatatlan leszek. Mutassa a pulzusát! Minden reggel és minden este látnom kell a pulzusát.

(2. 7)

Utca.

Kapitány. Doctor Kapitány végigzihál az utcán, megáll, zihál, körülnéz)

Kapitány. Hová ilyen sietősen, igen tisztelt Koporsószeg úr:

Doctor, Hová ilyen lassan, igen tisztelt Vezénykecske úr?

Kapitány Adjon időt magának, nagyra becsült Sírkő.

Doctor. Én nem lopom az időt, mint maga nagyra becsült

Kapit. Ne rohanjon úgy Doctor úr egy jó ember nem megy ilyen gyorsan
Hehehe, egy jó ember (liheg) egy jó ember, hiszen maga a halál sarkában lohol, egészen megrémiszt engem.

Doctor. Sietek, kapitány úr, sietek

Kapit. Koporsószög úr, így teljesen el fogja koptatni apró lábait a kövezeten, ~~\~~ mégse lovagoljon a botján, a levegőben.

Docto, ~~Jó asszony,~~ n Négy hét múlva meghal, via comai ++, a hetedik hónapban, már 20 hasonló páciensem volt, négy héten belül, ezt mind betartják ~~és hogy én~~

Kapit. Doctor úr, ne ijesztgessen, haltak már bele emberek az ijedtségbe, pusztán a színtiszta ijedtségbe,

Docto. 4 hét múlva az a nő, maga buta állat, igen érdekes preparátumot ad.
Mondom neki, +

Kapit. Hogy téged a mennykő, de elkapom én magát a *(kabát)*szárnyánál, el nem engedem, szóval 4 hét, te ördög? D Doctor úr, Koporsószeg, Halottasing, de én, amíg én itt + vagyok 4 hét, és az emberek citrommal *(cilinderrel?)* a kezükben, de azt fogják mondani, jó ember, jó ember
volt

Docto. Ej, jó reggelt, kapitány úr ~~szinte nem is vettem észre,~~ (Kalapját és botját lóbálja.) Kukurikú+ Örvendek! Örvendek! (Elébe tartja a kalapot) mi ez, kapitány úr, ez egy üres tökfej. ~~Erős nemde~~ He?

Kapitány. (összeráncolja a homlokát)* Mi ez doktor úr, ez az együgyűség Hehehe! De nincs harag, Én jó ember vagyok - de én is tudok, ha akarok, doktor úr. heheh, ha akarok Hé, Woyzeck, hova lohol el így mellettem. Álljon csak meg Woyzeck. hisz úgy szalad át a világon, mint egy nyitott borotva, megvágja vele magát az ember; úgy szalad, mintha egy regiment kozákot kellene megborotválnia, és az utolsó szőrszálra őt magát akasztanák egy negyedóra múlva - viszont, ami a hosszú szakállt, mit - is akartam mondani? Wzck - a hosszú szakáll

Doctor. Hosszú szakáll az áll alatt, már Plinius beszél róla, le kell szoktatni róla a katonákat, te, te,

Kapt. (folytatja) He? ami a hosszú szakállt ugye? Hogyan Wozck talán még soha nem talált szőrszálát szakállszőrt a tányérjában,? He, ~~Wo~~ de hiszen ért engem, egy férfi ~~szakáll,~~ egy árkász szakállából, egy altisztéből, egy - egy tamburmajoréból? He Wozeck? Mégis Derék asszonya van magának. Magával nem eshet meg az, ami mással.

Wyzck Igenis! Mit akar mondani, kapitány úr?

Kapit. Milyen képet vág a fickó! eldugja ++, az égben nem, de ha siet, és befordul itt a sarkon, akkor nemcsak a levesben, hanem esetleg valakinek az ajkán is talál egy szőrszálat, a két ajkán, + Wyzeck, – megint éreztem a szerelmet, Woye.

~~W~~ K Fickó de hiszen falfehér lett.

Wzck. Kapitány, úr, én egy szegény ördög vagyok, - és semmi egyebem nincs - a világon Kapit úr, ha tréfál -

Kapitány. Tréfálok, hogy veled tréfálok, fickó!

Doctor. A pulzust Woze, a pulcust, szapora, erősen szaggatott, egyenetlen.

Wzck. Kapitány úr, ~~++ a pokol olyan tarka~~ pokolforró a föld, de nekem jéghideg, jéghideg, hideg a pokol, fogadjunk. Lehetetlen. Ember! Ember! lehetetlen.

** (Lefordíthatatlan infantilis szójáték*
Eine Falte – ránc a homlokon, Einfalt – együgyűség)

Kapitány Fickó, le akarja lövetni magát, akar néhány golyót a fejébe
ledöf a szemével, pedig a javát akarom,
mert jó ember ez a Wzk, jó ember.

Doctor. Az arcizmok merevek, feszültek, néha ránganak, ~~tart~~ Tartása egyenes, feszült.

Wzck. Megyek! Sok minden lehetséges. Ó, ember! sok minden lehetséges.
Szép időnk van, kapitány úr Nézze, milyen szép, szilárd, szürke az ég, az embernek kedve

~~Kapit~~. támadhatna, hogy belevágjon egy ácskapcsot, és felkösse rá magát, csupáncsak az Igen,
és a nem közötti gondolatjel miatt igen - és nem, kapitány úr,
igen és nem? A nem bűnös az igenben, vagy az igen a nemben?
Ezt jól át akarom gondolni. (öles léptekkel távolodik, előbb lassan, majd egyre gyorsabban)

Docto (utánarohan Micsoda fenomén, Wzck, pótlék.

Kapit. + Egészen elszédülök az emberektől, hogy rohannak, a langaléta nekilódul, rohan ~~mint a~~
egy pókláb árnyéka. és a kis köpcös, az meg döcög utána. A hosszú a villámlás, a kicsi a
dörgés. Haha, a nyomában. ~~É+~~ Nem tetszik ez nekem! a jó ember hálás, és szereti az
életet., a jó embereknek nincs merszük, nincs. a szarháziak, azok bátrak! Pont azért
mentem el a háborúba, hogy magamat az ++ élet szeretetében megerősítsem Onnan
++ a ++hoz, onnan meg ++, onnan a bátorsághoz, + hogy mik
jutnak az ember esz+, groteszk! groteszk!

(2. 8)

Wzck, Louisel,

~~*~~ Louisel, Jó napot, Franz.

Franz (végigméri a nőt) Ah, te vagy még! De igazán! nem semmit nem látni, pedig látni kéne!
Szép vagy, Louisel! *(Lujzi!)*

Lousel, Mit nézel ilyen furcsán, Franz \ , félek.

Franz, De szép utca, az ember sebesre rohanja a lábát, jó dolog kint álldogálni az utcán,
és ha jó társaság van mégjobb

Louisel, ~~So +~~ Társaság?

Franz, Sok ember jár az utcában \ ? nem igaz és te szóba állhatsz azzal, akivel akarsz, mi közöm
hozzá! Itt állt? itt? itt?
És így melletted? így? Bárcsak én lettem volna ő.

Lousel, Miféle ő? ~~Nem~~ Az embereket nem tilthatom ki az utcából, és azt se mondhatom, hogy ~~nem~~
fogják be a szájukat, ha erre járnak,

Franz. És az ajkát se felejtse otthon senki Kár lenne hisz ez itt annyira szép? Csak nehogy
rászálljanak a darazsak.

Louisel, És téged miféle darázs csípett meg, olyan kergülten nézel, mint a tehén,
ha lódarazsak üldözik.

Franz, Ringyó! (nekimegy a nőnek)

Loisel, Nyúlj hozzám Franz! Inkább kést a testembe, minthogy a kezed az enyémhez érjen! Az apám sem mert hozzám nyúlni, 10 éves korom óta, ha a szemébe néztem.

F Wzk, Asszony! – Nem valaminek mégiscsak látszania kéne! Minden ember szakadék, megszédül, aki belenéz. Igaz lenne! Úgy megy, mint maga az ártatlanság. No, te ártatlanság meg vagy bélyegezve. De tudom? Vajon tudom? Ki tudja?

(2. 9)

Louisel, (egyedü.) Ima.

+

~~La corruption du siécle est parvenue á ce point, que pour maintenir la moral~~
~~A korrupció e században olyan mértékű lett, hogy az erköles fenntartásáért~~
És hazugság nem találtatott az ő szájában. Istenem!

(Az oldal többi része és az ívből hátralevő három egész oldal üres)

(3. 1)

A pro*(fe)*sszor udvara. Lent diákok, a Professzor a padlásablakban.

Uraim, fönt vagyok a tetőn, mint Dávid, amikor Betsabét meglátta, ; de nem látok mást, mint a lányotthon cul de Paris-jait száradni a kertben. Uraim itt vagyunk a fontos kérdésnél, hogy mi a viszonya ~~az egyénnek~~ a szubjektumnak objektumhoz ~~+ + ++hoz~~ , ha csak az egyik dolgot vesszük, az Isteni szerves önigenlését, a legmagasabb álláspontban megnyilvánulva é. megvizsgáljuk Annak viszonyát a Térhez ~~és~~, a Földhöz, a Plantéákhoz, uraim, ha én eszt a macskát kidobom az ablakon, hogy fog viselkedni esz az élőlény a centrum gravitationishoz é. saját ösztöneihez képest. Hé Wozeck, (üvölt) Wozeck!

Wozek. Harap, professzr ú.

Profor Fickó, olyan gyöngéden ragadja meg a bestiát, mintha a nagymamja volna.

Wzck Doktor ú, rám jött a remgés.

Doktor. ~~Ej~~, (egészen fölvidulva) Ej, ej, + szép, Woyzeck. (kezét dörzsöli)
(Elveszi a macskát) Mit látok uraim, a tyúktetű új speciesét, szép species, lényegében különböző, enfoncé, itt Doctor úr (nagyítót vesz elő) Ricinus, uraim - (a macska elszalad.) Uraim, az állatnak nincs tudományos ösztöne, Ricinus, ide fel, a legszebb példányok, hozza ide a szőrmegallérját ++ Uraim, valami mást láthatnak helyette, nézzék ezt az embert, negyedéve nem eszik mást, mint borsót; figyeljék meg a hatást, tapintsák csak meg, milyen egyenetlen pulzus, íme é. a szeme

Wozeck. (Doktor úr sötét van nem látok. \ Leül.)

Doct, Kurázsi Wozeck még pár nap, + és vége van, tapintsák uraim tapintsák meg,
(+ tapogatják halántékát, pulzusát, mellét)
ápropó, Woyeck, mozgassa csak a fülét az uraknak, már rég meg akartam mutatni ~~neked~~ önöknek, Két izom működik nála. Allons szaporán!

Wozeck, Ah Doktor úr!

Docto, Bestia, hát én mozgassam a füledet; te is úgy akarsz csinálni, mint a macska.
Íme uraim, ez amolyan átmenet a szamárhoz, ami gyakran a női nevelés ill. az anyanyelv következménye, Hány szál hajadat tépte ki már emlékül az anyád puszta gyöngédségből?
Néhány nap óta egészen megritkult, persze a borsó, uraim.

(3. 2)

A bolond. A gyerek. Wozeck

Karl (maga előtt tartja a gyereket az ölében) Ez a vízbe ese~~tt~~, + ez ~~es~~ a vízbe esett,
hogy/*(vagy nem)*, ez vízbe esett

Wozck. Christian, fiúka,

Karl (mereven\) nézi) Ez a vízbe esett,

Wozk. (babusgatni akarja a gyereket, az elfordul és ordít) Istenem!

Karl Ez a vízbe esett.

~~K~~Wozeck. Christianka, ~~n~~kapsz egy lovast, \gyía, gyía. (a gyerek védekezik) (Karlnak) ~~A~~Ne,
végy a fiúkának egy lovast,

Karl (~~M~~mereven nézi)

Wozeck. Hopp! Hopp! Paripa.

Karl (+ujjong) Hopp~~fel~~! hopp! Paripa! Paripa! ~~s~~(lfut a gyerekkel.)

(4. 1)

Nyílt mező. Távolban a város
Woyzeck é. Andres vesszőt vágnak
a bozótban

Woyzeck. Igen Andres; a csíkot ott a füvön át,
ott gurul esténként a fej, egyszer felemelte
valaki, azt hitte, sündisznó. Három nap és
három éjszaka múlva gyaluforgácson feküdt
(halkan) A szabadkőművesek voltak,
Andres, rájöttem, a szabadkőművesek, csend!

Andres (énekel) Két nyúl ült ottan, *Két nyúl ült a réten*
Lelegelte a zöld, a zöld füvet *S addig-addig legelészett*

Wozeck. Csend! Megy! ~~Üres itt lent, minden üres.~~ valami!

Andres. Lelegelte a zöld, a zöld füvet, *Addig-addig legelészett,*
Gyökérig. *Lelegelte szépen*

Wozeck. Megy mögöttem, alattam (dobbant a lábával)
üres, hallod? Minden üres alattunk. A szabadkőművesek!

Andres. Félek.

Woyzeck. Olyan különös csend van. Az ember
visszatartaná a lélegzetét. Andres!

Andres. Mi?

Woyzeck. Szólj valamit! (a távolba mered)
Andres! Micsoda fényesség! ~~Láng~~ tűz vonul az égen, és zaj,
mint a harsonák hangja. ~~G~~Hogy húz felénk! El innen. Ne nézz hátra (berántja a bozótba)

kézirat oldal 23

Andres. Wozeck

~~Wozeck~~ (szünet után) ~~Andres!~~ hallod még?

Wozeck, ~~Andrs.~~ Csend, Néma csend, mintha halott volna a világ.

Andres. ~~Mégse!~~ Hallod? Dobolnak. Mennünk kell.

(4. 2)

Marie. (gyermekével az ablakban) Margreth.

elöl
Elhalad a takarodó, a Tamburmajor.

Marie. (karján ringatva a gyereket) Hé fiúka! Ta rá rá rá! Hallod? Ott jönnek!

Magreth. Micsoda férfi, mint egy fa.

Marie, Úgy áll a lábán, mint egy oroszlán. (Tamburmajor köszön)

Magreth Ej, micsoda nyájas szemek, szomszédasszony, ez teljesen szokatlan magától.

Marie. (énekel)

A katonák szép legények

Margreth. Még mindig csillog a szeme.

Marie. ~~Mi kö~~ Na és! Vigye a szemét a zsidóhoz és pucoltassa ki, talán még csillog annyira, hogy két gombért eladhatja őket.

Margth, Micsoda, maga? Maga? Leányanya, én becsületes szemály vagyok, de maga, maga 7 pár bőrnadrágon is átdöf a szemével.

Marie. (Rohadt dög! (bevágja az ablakot) Gyere, fiúkám.
Hadd mondják a magukét.
szegény
Bár csak egy fattyú vagy és ~~örö~~ mégis örömöt
szerzel anyádnak becstelen kis arcoddal!
Ta! Ta! (énekel)

Mihez kezdesz most, te lány	*No, te lány, mi lesz veled?*
Gyereked van és férjed nincsen	*Nincs urad, csak gyereked!*
Ej törődöm is én ezzel	*Ej, majd csak lesz valahogy*
Egész ~~na~~ éjjel énekelek	*Egész éjjel danolok,*
Csicsíja-babuja, babácskám, hej!	*Csicsíja, babuja, babácska, haj*
Senki sem ad nekem semmit.	*Fittyet hányok a világnak.*
Hanzi fogd be a hat szürkédet,	*Jankó, fogd ki a hat szürkét,*
Adj neki ismét enni	*Adj nékik enni ismét,*
Zabot nem esznek,	*Zabot nem esznek,*
Vizet se nyelnek,	*Vizet se nyelnek*
Csak hideg színbor kell, juhhé!	*Nem kell csak jó hideg bor nekik, haj!*
Csak hideg színbor kell.	*Nem kell csak jó hideg bor nekik.*

(Kopognak az ablakon)

Marie, Ki az? Te vagy Franz? Gyere be!
Wozeck, Nem mehetek. Sorakozó van.
Marie, Mi bajod Franz?
Wozeck. (titokzatosan) Megint volt valami, Marie, sok,
~~++++++~~ nem azt mondja az Írás és lám, akkor füst szállt föl
a földről, mint a kemencék füstje?
Marie, Ember!
Woyzeck. Mögöttem jött egészen a város széléig. Mi lesz ebből?

kézirat oldal 25

Marie, Franz!

Wozeck, Mennem kell (elmegy.)

Marie, Ez az ember! Mint egy megszállott. Meg se nézte a gyerekét. A végén még meghibban ezektől a gondolatoktól. Miért vagy ilyen csendben, fiúka? Félsz, megijedtél? Olyan sötét ~~van~~ lett, mintha megvakult volna az ember. Máskor legalább besüt a lámpák fénye ~~Ki kell mennem~~ (elmegy) nem bírom ki! Kiver a hideg.

(4. 3)

Bódék. Fények. Nép.

(A címet másfél üres oldal követi.)

(4. 4)

Marie ül, gyereke az ölében, kezében egy darabka tükör.

(tükrözi magát)

Hogy csillognak a kövek! Miféle kövek? Mit is mondott? - Aludj fiúka! Csukd be a szemed, erősen, ~~e~~ (a gyerek a keze mögé rejti a szemét) erősebben, maradj így, csendben különben elvisz (énekel)

Kislány, csukd be a boltot,	*Csukd be jól az ajtót, hugom,*
Mert jön egy cigányfiú,	*Cigánylegény jön az úton,*
Kézenfog és elvisz innen	*Magával visz kézenfogva*
Cigányországba.	*A cigánybirodalomba*

(megint a tükörbe néz) Biztos arany~~s~~! ~~Vajon hogy fog állni a táncnál~~ A mifajtánknak csak egy kis zuga van (van) a világban meg egy darabka tükre, és mégis olyan piros az ~~ajkam~~ (szám) mint a nagy madáméknak a padlóig érő tükreikkel meg ~~az u~~ a szép uraságaikkal, akik a kezüket csókolgatják; + én csak egy szegény ném ber vagyok.- (a gyerek felül) Csitt, fiúka, be a szemet, az álomangyal ,! ~~Látod~~, hogy szalad a falon (villant a tükörrel) be a szemedet, vagy belenéz, hogy megvakulsz tőle. ~~Délben +~~

(Belép Woyzeck, a háta mögött. Marie felpattan ~~és elrej~~ a kezével a fülét.)

Woyzeck. Mi az?

Marie. Semmi.

Woyzeck. Az ujjaid alatt csillog valami.

Marie. Semmi kis fülbevaló; találtam~~?~~ .

Woyzeck, Én még semmit sem találtam így, Kettőt egyszerre.

Marie. ~~Mit akarsz?~~ Hát olyanféle vagyok én?

Woyzeck. Jól van, Marie. - Hogy alszik a fiúka. Nyúlj a kis karja alá nyomja a szék.
~~Sima arcocskáján pereg a~~ Fénylő cseppek ülnek a homlokán;
minden munka a nap alatt, még álmunkban is izzadunk. Mi szegény emberek!

Megint van pénz Marie, a zsold és valamennyi a kapitányomtól.

Marie. Isten fizesse Franz.

Woyzeck. Mennem kell. Ma este, Marie. Adies.

Marie (egyedül,\ szünet után) mégiscsak rossz ember vagyok. Le tudnám szúrni magam. - Ah! Micsoda világ? Úgyis elviszi az ördög az egészet, férfiastól, asszonyostól!

(4. 5)

A Kapitány. Woyzk.

Kapitány egy széken, Woyzeck borotválja

Kapitány. Lassan, Woyzeck, lassan; egyiket a másik után; ~~++ ++ ++~~
\egészen elszédített. Mihez kezdek majd azzal a tíz perccel,
amennyivel ma korábban végez velem\?
Gondoljon bele, Woyzeck, még harminc
szép év van hátra az életéből, harminc év\!,
azaz 360 hónap, és hány nap, ~~perc~~ óra, perc!
Mit akar ezzel az iszonyatos mennyiségű idővel kezdeni,?
Ossza be magának, Woyzeck!

Woyzeck. Igenis, kapitány úr.

Kapitány. Annyira féltem a világot, ha az örökkévalóságra. gondolok .
\elfoglaltság kell, Woyzeck, elfoglaltság! mert ami örök,
az örök, az bizony örök, ezt belátod; és aztán megint nem örök,
hanem egy szempillantás, bizony, egy szempillantás,-
Woyzeck, én elborzadok, ha arra gondolok,
hogy a világ egyetlen nap alatt körbeforog,
micsoda időpazarlás, mire megy ki mindez?
Wozeck, én már nem bírok a malomkerékre nézni,
mert búskomor leszek.

Woyzeck. Igenis, kapitány úr.

Kapitány. Wozeck maga mindig olyan ~~zavarodottnak~~ agyonhajszoltnak látszik, Jó ember

nem vág ilyen képet, jó ember, akinek jó a lelkiismerete. – Mondjon
~~*~~ már valamit, Woyzeck. Milyen idő van ma?

Wozeck, Rossz, kapitány úr, rossz; Szeles.

Kapitány. Már érzem is, mintha valami szelelne; az odakint ilyen szél úgy hat rám,
mint egy egér. (ravaszul) Gondolom, amolyan észak–déli lehet.

Woyeck, Igenis, kapitány úr.

Kapitány. Ha! ha! ha! Észak–déli! Ha! ha! ha! Ó, milyen buta, milyen
(ellágyulva)
förtelmesen buta. Wozeck, maga jó ember, jó ember -
csakhogy (méltósággal) Wozeck magának nincs morálja!
A morál az, amikor az ember morális ~~*~~ érti Wozeck.
Ez nagyon jó szó. Gyereke van az egyház áldása nélkül,
ahogy a mi nagytiszteletű garnizonlelkész urunk mondja,
az egyház áldása nélkül, ezt nem én mondom.

Woyzeck. Kapitány úr, a Jóisten nem aszerint néz majd a szegény féregre,
hogy ámen mondtak-e rá, mielőtt megcsinálták. És az Úr azt mondta:
Engedjétek hozzám a kisdedeket.

Kapitány. Mit beszél? Miféle furcsa válasz ez? Egészen összezavar a
válaszával. Mármint hogy maga, igen, te, te,

Woyzeck. Mi szegény emberek. Tudja, Kapitány úr, a pénz, pénz.
a morálra
Akinek nincs pénze. Az olyanfajta tesz ~~a morális viselkedésre~~ a világban
Meg aztán az ember húsból és vérből van! De a magunkfajta
mindenképp szerencsétlen akár itt, akár másvilágon,
én azt hiszem, hogy ha mi följutnánk az Égbe,
ott is nekünk kell majd a mennydörgésben segíteni.

Kapitány. Wozeck magában semmi erény nincs, maga nem erényes ember.

kézirat oldal 30

Húsból és vérből? Ha kifekszem az ablakba, eső után és így utánanézek a fehér harisnyáknak, hogy ugrálnak végig az utcán, - az ördögbe, Wozeck, - úgy rám jön a szerelem! De az erény, Woyzeck, az erény! Hogy élném le másképp a hátralevő időt,?
Én is húsból és vérből vagyok!

folyton mondom magamnak erényes ember vagy,

(meghatottan) jó ember vagy, jó ember.

Wozeck. Igen kapitány úr, az erény! ez nálam még hibádzik. Tudja, mi, az egyszerű emberek, ezeknél nincs erény,

csak úgy rájön az emberre a természet, de ha én ~~előkelő~~ úr volnék és volna + kalapom, és angol parókám, és órám és előkelően tudnék beszélni akkor már én is erényes akarnék lenni

~~és templomi esküvőt tartanék hintóval és lóval~~

Szépséges dolog lehet az erény, kapitány úr.

De én egy ++ szegény fickó vagyok.

Kapitány. Rendben Wozeck. Jó ember vagy, rendes ember.

De túl sokat gondolkozol, ez felőröl

mindig olyan hajszoltnak látszol.

Ez a kis társalgás egészen meghatott.

Most menj és ne rohanj úgy;

csak szép lassan, lassan végig az utcán.

(4. 6)

Marie. Tambur-Major.

Tambur. Major Marie!

Marie, (ránéz, \ hevesen) ~~Ember!~~ Lépj egy lépést. - A mellkasa mint egy bikáé é. a szakálla, akár az oroszlánnak.. Nincs még egy ilyen.. Legbüszkébb vagyok az asszonyok között.

Tambur-Major. Hát még vasárnap mikor fölveszem a nagy tollforgót é. a fehér kesztyűket, a teremtőjét,Marie, a herceg mindig mondja: Ember, + micsoda legény.

(csúfondárosan)

Marie, Tényleg! (odalép hozzá) Te!

Tambur-Major. És te is jóféle nőszemély vagy, a mindenségit, gyere alapítsunk egy Tambur-major tenyészetet! He? (átöleli)

(kedvetlenül)

Marie. Hagyjál!

Tamburm. Te vad. Állat.

Marie. (hevesen) Nyúlj hozzám!

Tamburm. Hát ördög bújt a szemedbe?

Marie. Felőlem. Minden mindegy!

(4. 7)

Marie. Woyzeck.

Franz. (mereven nézi a nőt, a fejét rázza) Hm! ~~Látszania kéne,~~ ~~valójában lát~~ Semmit sem látok, semmit sem látok. Ó, pedig látszania kéne, hogy meg lehessen fogni, ökölbe +

Mari. (ijedten) Mi bajod, Franz? Megvesztél. Franz.

Fraz. Milyen kövér, milyen vastag bűn (Úgy bűzlik, hogy ki lehetne füstölni az angyalkákat az Égből!) Piros + szád van, Marie. Lehet ilyen szép a halálos bűn? Nincs hólyag rajta? Isten veled, Mari, szép vagy, mint a ~~hal~~ bűn!

Marie. Franz, te ~~téve~~ félrebeszélsz.

Fran. Az ördögbe! - Itt állt, így, így?

Mari. ~~M~~ Amíg a nap hosszú é. a világ vén, sok ember állhat ugyanazon a helyen, egyik a másik után.

Woyzeck. Én láttam őt.

Marie. Sokat láthat az ember, ha nem vak é. süt nap. 2 szeme van és

Wozk. A s *(aját szememmel?)* (szemtelenül)

Marie. Na és ha.

(4. 8)

Woyzeck. A Doctor.

Doctor. Mit kell megélnem, Woyzeck? Így állja a szavát.

Wozeck, Mi baj Doctor úr?

Doctor. Láttam Wozeck; utcán pisált, a falra pisált mint egy kutya. De a napi 2 garasát mégis. R Csúnya dolog, Woyzeck. Rossz a világ, egyre rosszabb.

Wozeck. De doktor úr, ha az emberre rájön a természet.

Doctor. Rájön a természet, rájön a természet!
A természet! Hát nem bebizonyítottam, hogy a musculus constrictor vesicae alá van rendelve az akaratnak? A természet! Wozeck, az ember szabad, az emberben szabadsággá tisztul az egyéniség. És akkor képtelen visszatartani a vizeletét! (fejét csóválja, hátrateszi a kezét, é. föl-alá járkál) Megette már a borsóját, Wozeck? - Forradalom lesz a tudományban, a levegőbe röpítem. Húgyanyag, 0,10 sósavas ammónium, hipero+ydul. Wozeck nem kell megint pisálnia? menjen be oda és próbálja meg.

Wozeck. Nem t'ok Doctor úr.

Doctor. (indulattal) De a falat lepisálni igen!
Írásba adta, kezemben a szerződés.

kézirat oldal 34

Láttam, esszel a két szememmel láttam, épp kidugtam
az orrom az ablakon é. hagytam, hogy a napsugarak belesüssenek,
mert a tüsszentést akartam megfigyelni ~~mert a nap~~
~~véletlenül éppen kisütött megint.~~ (majdnem nekimegy)
Nem Wozeck, nem mérgelődöm, a düh egészségtelen,
a düh tudománytalan ~~(~~. Nyugodt vagyok + egészen
nyugodt; a pulzusom a szokásos 60 és
a legnagyobb hidegvérrel beszélek magához!
Sten'ments ki mérgelődnék egy ember miatt,
egy emberért! Még ha egy proteus volna,
amely megdöglik itt nekem! De azért
mégsem kellett volna a falra pisálnia -

Wyck, Tudja, Doktor úr, néha az embernek olyan a karaktere,
olyan a struktúrája. – De a természettel valahogy
másképp van, + tudja, a természettel (ropogtatja az ujjait)
olyasmi van, hogy is mondjam, pld.

Doctor. Megint filozofál, Wozeck.

Wozeck, (bizalmasan) Doctor úr, látott ~~t~~ már
valamit a kettős természetből? ~~Am+~~ Amikor a nap
delelőn áll é. olyan mintha a világ lángba
borulna, akkor ~~önhöz beszélt már?~~ - énhozzám
egy szörnyű hang beszélt ~~(~~!

Doctor. Wozeck, aberratiója van.

Wzek. (ujját az orrához teszi) A tapló, Doctor úr.
Abban, abban rejlik. Látta már miféle

alakzatokban nő a taplóban a földbenön. Aki azt el tudná olvasni.

~~Woye~~ Docto. Woyk magának a legszebb aberratioja van,

mentalis partialis ~~végzi a~~ második species, nagyon szépen kifejlődve. Wozeck pótlékot kap. Második species, rögeszmék, ~~ideák~~ különben ~~állap~~ józan értelmi állapot, végzi a dolgát mint rendesen, borotválja a kapitányát!

Wzck. Igen, persze.

Docto. Eszi a bosóját?

Wzck, Mindig rendesen Doctor úr. A pénzt az asszonyom kapja, a háztartásra.

Doctor. Végzi a szolgálatát,

Wzck, Igenis.

Docto. Maga igen érdkes casus, Wyck, *(kísérleti)* alany pótlékot kap. Viselkedjék rendesen. mutassa a pulzusát! Igen.

(4. 9)

Kapitány. Doctor.

Kapitny Doktor úr, a lovak egészen rám hozzák a szorongást; ha arra gondolok, hogy szegény bestiáknak gyalog kell járniuk. Ne loholjon így. Ne evezzen így a botjával a levegőben. Hiszen a halál nyomában lohol. Egy jó ember, akinek jó a lelkiismerete, nem megy ilyen gyorsan. Egy jó ember. (elkapja a doktort a kabátjánál) Doktor úr, engedje meg, hogy ~~+ megmentsem az életét~~ megmentsek egy emberéletet, maga lohol ~~feltartózt~~ olyan búskomor vagyok Doktor úr, valamiféle rajongás jön rám, folyton sírnom kell, ha meglátom a kabátomat lógni a falon *(fogason)*, ahogy ott lóg.

Doctor: Hm, puffadt, hájas, a nyaka vastag: apoplektikus, (*szélhűdésre hajlamos)* alkat. Igen kapitány úr könnyen kaphat egy apople+ia cerebralist, ~~a jobb oldalá~~ de könnyen meglehet, hogy csak féloldalit kap, és akkor a fél oldala lebénul, vagy a legjobb esetben csak az agyműködése áll le é. ön vígan vegetál tovább, nagyjából ezek a kilátásai a következő 4 hétre. egyébként biztosíthatom, hogy ön egyike a legérdekesebb eseteknek, és ha Isten úgy akarja, hogy a nyelve csak részlegesen bénuljon le, akkor mi ketten halhatatlan kísérleteket fogunk végezni.

Kapitány. Ne ijesztgessen doktor úr, voltak már emberek akik belehaltak az ijedtségbe, + pusztán a színtiszta ijedtségbe. - ~~x~~ Már látom az embereket citrommal *(cilinderrel)* a kezükben, de rólam azt fogják mondani,

jó ember volt, jó ember - Ördögadta koporsószög

Doctor. Mi ez kapitány úr, ? egy üres kobak ?

Kapitny. (homlokát ráncolja*) Mi ez doktor úr,
ez az együgyűség.

Docto, Ajánlom magam, igen tisztelt vezénykecske úr.

Kapitny. Hasonlóképpen, tsztelt koporsószög úr. +

(Lefordíthatatlan infantilis szójáték
Eine Falte – ránc a homlokon, Einfalt – együgyűség)

(A hátralevő háromnegyed oldal üres)

kézirat oldal 38

(4. 10)

Az őrszoba.

Woyzeck. Andres

Andrs. (énekel) A kocsmárosnénak derék lánya van — *A kocsmárosné lánya, a lelkem*
Éjjel-nappal kint ül a kertben, — *Éjjel-nappal kint ül a kertben,*
Kint ül a kertjében... — *Kint ül a kertben napszámra...*

Wozeck, Andres!

Andres. ~~\~~ Mi?

Wozeck, Szép idő.

Ands, Vasárnapi napos idő. és ~~\~~ zene a városszélen.
Elöl vannak hátul meg
~~A férfiak~~ az asszonyok ~~gőzölögnek~~, a + férfiak
gőzölögnek, így megy ez.

Wozeck. (nyugtalanul) Tánc van, Andres, táncolnak

Andes A Huszárban meg a Csillagban.

Wozk, Tánc, Tánc.

Andr, Felőlem. ~~Nekem van~~
A kertjében ül míg a harang tizenkettőt üt — *Míg az óra delet üt*
És nézi a kato - nákat. — *Úgy bámul a katonákra*

Wozck. Nincs nyugtom, Andres

Andrs. Bolond vagy!

Wozck. Ki kell mennem. Forog a szemem előtt a világ.
~~Tánc, tánc én ha+++ tánc)~~ Milyen forró a kezük.
A keservit, Andres!

Ands. Mit akarsz?

Wzck. El kell mennem.

Ands. Egy ilyen miatt

(4. 11)

Woyck, Muszáj kimennem, olyan forróság van itt.

Kocsma.
~~A~~Az ablakok nyitva. Tánc. Padok
a ház előtt. Legények.

1.) mestrlegény Az én ingecském *Egyszál ingem,*
Nem is az enyém *Azt is kölcsönvettem*
Pálinkától bűzlik lelkem,- *Pálinkától szaglik az én lelkem*

2. mest, Testvér, üssek lyukat a természetbe merő neked az ördögbe barátságból? Lyukat akarok ütni a természetbe. Én olyan ember vagyok +, te tudod, én,

agyon akarom verni az összes bolhát a testén.

1. mestr. Az én lelkem, az én lelkem pálinkától bűzlik. - Még maga a pénz is rothadás martaléka lesz! Nefelejcsem! Hogy lehet ez a világ ilyen szép! Testvér, egy esővizes hordót kell tele ~~tudnék~~ bőgnöm. +

Azt szeretném ha az orrunk két palack volna és egymás torkát jól meglocsolhatnánk.

(Wozeck az ablakban áll. Marie és a Tamburmajor eltáncolnak előtte, anélkül, hogy észrevennék.)

* A többiek kórusban: Egyszer egy pfalzi vadász, egy zöld erdőn lovagolt át, Hali, halihó, de vidám a vadász A zöld mezőn körös-körül Vadászat az én örömem.

Marie, (miközben eltáncol *[W. előtt]*: még tovább, csak tovább)

Woze. (elfúló hangon) ~~(felugr~~ Csak tovább. - csak tovább. (vadul felugrik, majd visszahanyatlik a padra) csak tovább csak tovább (összecsapja a kezét) Forogjatok, henteregjetek! Miért

* *Egy vadász jött Pfalzból hajdanán,*
Zöld erdőn át ügetett szaporán,
Halló-halihó vadászni jó
A völgyek zöld mezején,
Vadászni szeretek én

kézirat oldal 40

nem fújja ki Isten a napot, hogy üzekedve egymásra
henteredjen mind, férfi és nő, ember és barom.
~~Húú!~~ Csináljátok fényes nappal, csináljátok mindenki
szeme láttára, mint kézfejen a legyek. – Asszony.-
Forró, forró asszony! - Csak tovább, csak tovább!
(felugrik) A fickó! Hogy fogdossa, ölelgeti őt, a testét,
olyan neki ++ + *(a nő, mint én)* az elején.

1.mestrlegén ((egy asztalról prédikál)
Mindazonáltal, ha egy utazó az idő örvényébe mered,
vagy az isteni Bölcsességet próbálja megérteni,
és így szól magához: Miért van az ember? Miért van az ember? –
Bizony, megmondom, néktek miből élne a földműves, a szobafestő,
a suszter, az orvos, ha Isten nem teremtette
volna meg az embert? Miből élne a szabó,
ha ő nem ülteti ~~volna~~ belénk a szemérem érzetét,
és miből a kocsmáros ha ő nem ruházza fel önmagunk
agyoncsapatásának katona
~~mértéktelen leitatásának~~ szükségletével?
Ezért hát kételkedjetek, mert bizony, bizony kellemes
é. finom ez, viszont minden földi dolog csak hiúság,
még maga a pénz is rothadás martaléka ~~s~~ lesz. - Végezetül,
szeretett hallgatóim, hadd pisáljunk keresztbe, hogy
egy zsidó meghaljon tőle.

(4. 12)

Nyílt mező.

Wozeck.

(lefekszik a földre)

Csak tovább! csak tovább! Csend zene - Hé mi az, mit mondtok? ~~Sz+~~ Hangosabban, hangosabban, szúrd le, szúrd agyon a ~~hal++~~ szuka farkast, ? szúrd, szúrd agyon a szuka farkast! Szúrjam le? Muszáj? Csak ezt hallom, csak tovább, szúrd agyon, agyon.

Itt is ezt hallom, a szél is ezt mondja?

(4. 13)

Éjszaka.

Andrs és Woyek egy ágyban.

Wozeck. (~~+~~ megrázza Andest) Andrs! Andes! nem tudok aludni, ha becsukm a szemem, folyton forog minden és hallom a hegedűket, csak tovább, csak tovább. ~~Nem hallo~~ és szólnak a falból. nem hallasz semmit?

Ands. Igen,- ~~ők ++~~ hadd táncoljanak ~~++ + Az egyik ++, ++~~ Az Úr vigyázzon ránk, Ámen,

(újra visszaalszik)

Wzeck. ~~Folyton azt mondják, szúrd! szúrd le,~~ és belenyilall a két szemem közé, mint egy kés.

And. Saapszot kell innod, port bele, az elvágja a lázat.

kézirat oldal 42

(4. 14)

Kocsma.

Tambur. Major. Wozeck. Emberek

Tamb.=Majo. Én aztán férfi vagyok! (A mellére
üt) férfi, ha mondom.
Kinek nem tetszik? A beszeszelt Úristenen
kívül senki ne húzzon ujjat velem. Mert beleverem
az orrát a segge lyukába! Mert én - Azt szeretném, ha a világ mind +saapsz volna, snapsz
(Woyzeckhez) hé, te fickó ott, igyál, ~~azt szeretném, ha a világ egy hordó pálinka volna~~
a férfinak innia kell

Wozeck. fütyöl.

Tambur Majo Fickó, kihúzzam a nyelvedet a
torkodból, és ~~háromszor~~ a nyakad
köré tekerjem? (bírkóznak,
Woyzeck alulmarad) hagyjak még annyi szuszt benned
mint a vénasszonyfing hagyjak?

Wozeck. (kimerülten, remegve leül a padra).

Tambur Mj. A fickó most már sötétkéket fütyül.
Ha. Pálinka ez az én életem,
Pálinka ad kurázsit!

Egyik. Megkapta a magáét.

+ Másik Vérzik.

Wozeck, Egyik a másik után. *(Mindenki sorra kerül?)*

(4. 15)

Woyzeck. A zsidó

Wozeck, Túl drága ez a kis pisztoly.
Zsid, Nü, veszi ++, nem veszi, mi lesz?
Wozeck, A kés mennyi.
Zsid, Szép, egyenes *(penge)* A nyakát akarja
elvágni vele, nü, mi lesz?
Épp olyan jutányosan adom, mint bárki más,
legyen önnek jutányos a halál, de
azért mégsem ingyen. Mi lesz? Legyen neki gazdaságos a halála.
Wozk Ez másra is jó mint kenyeret vágni.
Zsid. Két garas.
Wyeck, Nesze! (elmegy)
Zsid. Nesze! Mintha az semmi lenne. Pedig az is pénz.
A kutya.

kézirat oldal 44

(4. 16)

Marie (egyedül) lapozgatja a Bibliát.).

És hazugság nem találtatott az ő szájában Istenem.
Istenem! ne látogass meg engem! (tovább
lapoz: de akkor a farizeusok egy asszonyt vittek
hozzá, akit házasságtörésen kaptak,
és középre állíták őt. -
Jézus pedig monda neki: így hát én sem
kárhoztatlak. Menj, és többé
ne vétkezzél.(Összcsapja \a kezét) Istenem!
Istenem! Képtelen vagyok. Istenem csak
annyit adj, hogy imádkozni tudjak.
(a gyerek odanyomakodik hozzá) Ez a gyerek
is, tördöfés a szívembe. Karl! Vidd innen!
Az meg ott ~~fekszik~~ + aszalja magát a napon!

~~B~~Bolon. (fekszik é. mesét mond magának \ az ujjain)
Ezé az aranykorona, ez a király úr.
Holnap elhozom a királyné asszonynak a gyerekét.
A véres hurka ~~és a májashurka~~ azt mondja +: gyere,
májas hurka.(felveszi a gyereket, é. csend lesz)

(Marie.) A Franz nem jött el, tegnap se, ma sem,
\hőség van itt. (kinyitja az ablakot)
És megállván hátul az ő lábainál sírva,
könnyeivel kezdé öntözni az ő lábait,
é. fejének hajával törlé meg,
és csókolgatá az ő lábait és megkené illatos kenettel.
(a mellét csapkodja) Minden halott!
Megváltó, Megváltó megkenném a lábadat *(illatos kenettel)*

Kaszárnya.

Andres. Woyzeck. a holmijai közt kotorász.

Woyek. Ez a kis lajbi, Andres, nem az egyenruhához való, a tiéd lehet, Andres. A kereszt a húgomé, és a ✂ gyűrű is, van még egy szentkép is, két szív é. szép arany, anyám Bibliájában volt. és azt írja rajta:

A szenvedés legyen minden bérem,
A szenvedés az én istentiszteletem.

Add, hogy az én lelkem olyan legyen,
volt
Mint a te véres, sebes tested, Uram.

Az anyám már csak azt érzi, ha a nap rásüt a kezére, ++ ! De nem számít.

Andrs. (dermedten áll, mindenre azt feleli,: igenis.)

Friedrich
Wozeck. (előhúz egy papirost) Johann Franz Woyzeck,
felesküdött
gyalogos lövész, 2. ezred, 2. zászlóalj, 4. század.
Szül. - án - én, ma 30 éves, 7 hónapos és 12 napos vagyok.

Gyümölcsoltó
Boldogasszonykor július 20-án

Andrs. A végén kórházba jutsz, Franz. Szegény komám, igyál snapszot é. port bele az megöli a lázat.

~~Zs~~Woyeck. Bizony Andres, mikor az asztalos ++ a gyaluforgácsot, még senki nem tudja, kinek a feje nyugszik majd rajta.